

Enhed:
Socialtilsyn og
National Koordination

Sagsnr.:
2022 - 10259

Dato:
20. september 2023

Social- og Boligstyrelsens Auditfunktion til socialtilsynene: Faglig udtalelse om indholdet i socialtilsynenes tilsynsrapporter

Anbefaling

Social- og Boligstyrelsens Auditfunktion anbefaler, at socialtilsynenes tilsynsrapporter ensartes på følgende områder:

- Tilsynsrapporter fra alle socialtilsyn bør have samme minimumsindhold
- Udviklingspunkter bør anvendes, men ikke offentliggøres
- Opmærksomhedspunkter bør ikke anvendes, men integreres i kvalitetsvurderingerne.
- Tilsynsrapporter bør sendes til plejefamilier og tilbud

Anbefalingen forudsætter ikke, at socialtilsynene anvender et bestemt format til tilsynsrapporterne.

Specificering af anbefaling

Nedenfor udspecificeres Auditfunktionens anbefaling.

Minimumsindhold i tilsynsrapporter

Social- og Boligstyrelsens Auditfunktion anbefaler, at socialtilsynenes tilsynsrapporter som minimum indeholder følgende (udbydes nedenfor):

- Samlet vurdering af kvaliteten
- Udfoldet skriftlig vurdering af kvaliteten inden for alle kvalitetstemaer
- Scorer for alle kvalitetsmodellens indikatorer og spindelvæv
- Eventuelle udviklingspunkter

Samlet vurdering af kvaliteten

Socialtilsynenes tilsynsrapporter bør indeholde en samlet vurdering af kvaliteten. Den samlede vurdering bør være kort og præcis, den bør afspejle indsatsen i det konkrete tilbud eller plejefamilie, og bør give et tydeligt billede af, på hvilke områder kvaliteten er fornøden, samt på hvilke områder der eventuelt er mangler i kvaliteten. Da den samlede vurdering indberettes til Tilbudsportalen, bør den give et overblik over kvaliteten til sagsbehandlere og andre relevante parter.

Hvis et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt sammenholdt med kvaliteten af tilbuddets indsats, bør dette fremgå af den samlede vurdering, så det er tydeligt for de anbringende og visiterende kommuner.

Udfoldet skriftlig vurdering af kvaliteten inden for alle temaer

Socialtilsynenes tilsynsrapporter bør indeholde skriftlig vurdering af kvaliteten indenfor alle kvalitetsmodellens temaer, kriterier og indikatorer samt tilbuddets eller plejefamiliens økonomi.

Den skriftlige kvalitetsvurdering bør for alle temaer være tilstrækkeligt udfoldet til, at tilbud og plejefamilier kan bruge den konkret i arbejdet med at fastholde og udvikle deres kvalitet. Herunder bør det fremgå, hvilke forhold i det konkrete tilbud eller den konkrete plejefamilie socialtilsynet har inddraget i vurderingen, og hvordan disse konkrete forhold er vægtet, så Socialtilsynets begrundelser er tydelige.

Socialtilsynene skal føre et risikobaseret tilsyn med plejefamilier og tilbud hvilket betyder, at tilsynet vil have varierende intensitet. Tilsynsintensiteten omfatter bl.a. niveauet for afrapportering¹. Socialtilsynets skriftlige kvalitetsvurdering bør dermed være mere udfoldet ved tilbud, hvor der er alvorlig bekymring for kvaliteten (høj risiko), end i tilbud, hvor der i nogen grad er bekymring (moderat risiko) samt tilbud, hvor der vurderes at være den fornødne kvalitet (lav risiko). Den skriftlige kvalitetsvurdering bør dog altid være tilstrækkeligt udfoldet til, at tilbud og plejefamilier kan bruge den konkret i arbejdet med at fastholde og udvikle deres kvalitet.

Hvis et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt sammenholdt med kvaliteten af tilbuddets indsats, bør dette fremgå tydeligt af den skriftlige vurdering af temaet økonomi.

Scorer for alle kvalitetsmodellens indikatorer og spindelvæv

Socialtilsynets tilsynsrapporter bør indeholde scorer for hver indikator i kvalitetsmodellen, som angiver i hvilken grad indikatoren er opfyldt.

Tilsynsrapporter bør også indeholde et spindelvæv, som giver overblik over scorerne.

Eventuelle udviklingspunkter

Socialtilsynets tilsynsrapporter bør, når det er relevant, indeholde eventuelle udviklingspunkter for tilbuddets kvalitet. Udviklingspunkter bør være afgrænsede og konkrete samt have karakter af forslag til, hvordan tilbuddet eller plejefamilien ifølge socialtilsynet kan udvikle deres kvalitet, som tilbud og plejefamilier kan vælge at følge. Udviklingspunkter bør dermed ikke anvendes i forhold til mangler ved kvaliteten.

Udviklingspunkter bør ikke offentliggøres, da de ikke omhandler mangler ved kvaliteten og dermed ikke er relevante for andre end tilbuddene og plejefamilierne selv at have indsigt i. Udviklingspunkter bør dermed ikke skrives ind i den samlede vurdering eller i temavurderingerne, der publiceres på Tilbudsportalen.

Opmærksomhedspunkter

Socialtilsynene bør ikke anvende såkaldte opmærksomhedspunkter i tilsynsrapporterne. Socialtilsynene bør i stedet sikre, at eventuelle mangler er afspejlet i kvalitetsvurderingen, så det er tydeligt for det enkelte tilbud eller plejefamilie, hvor de bør forbedre kvaliteten. Det bør således fremgå tydeligt i den skriftlige vurdering af

¹ Faglig vejledning om det risikobaserede socialtilsyn. Auditfunktionen ift. socialtilsynet. Maj 2022.

temaerne, hvis der er mangler ved kvaliteten, ligesom det bør afspejle sig i, at relevante indikatorer bedømmes lavt. Mangler i kvaliteten bør herunder fremgå tydeligt i den samlede vurdering.

Fremsendelse af tilsynsrapporter til tilbud og plejefamilier

Socialtilsynet bør efter hvert gennemført tilsyn fremsende tilsynsrapporterne med det angivne minimumsindhold til tilbud og plejefamilier, så tilbud og plejefamilier kan bruge kvalitetsvurderingerne konkret i deres arbejde med at fastholde og udvikle kvaliteten. Et "tilsyn" kan både omfatte situationer, hvor socialtilsynet har aflagt tilsynsbesøg og situationer, som ikke fordrer et fysisk tilsynsbesøg, ligesom det kan omfatte situationer, hvor socialtilsynet aflægger flere på hinanden følgende og sammenhængende tilsynsbesøg eller har iværksat et intensiveret tilsyn over en længere periode, hvorefter tilsynsforløbet vil skulle afsluttes med en tilsynsrapport.

Formål

Formålet med den faglige udtalelse om socialtilsynenes tilsynsrapporter er at sikre:

- At alle tilbud og plejefamilier efter hvert gennemført tilsyn modtager en tilsynsrapport med samme minimumsindhold
- At alle tilbud og plejefamilier modtager en skriftlig, udfoldet kvalitetsvurdering, uagtet hvilket Socialtilsyn de er underlagt.
- At tilbud og plejefamilier bedre kan anvende socialtilsynets kvalitetsvurdering konkret i deres arbejde med at fastholde eller udvikle kvaliteten.
- At oplysninger om tilsynet på Tilbudsportalen er ensartede og fyldestgørende for kommuner på tværs af landet.
- At oplysningsgrundlaget er fyldestgørende, når tilsynet med et tilbud eller en plejefamilie skal overdrages mellem tilsynskonsulenter og evt. mellem socialtilsyn.

Begrundelse

Socialtilsynene skal, jf. lov om socialtilsyn, § 7, stk. 5, udarbejde en tilsynsrapport efter hvert gennemført tilsyn, som skal indeholde socialtilsynets vurdering af kvaliteten i det enkelte tilbud². Socialtilsynet anfører sin vurdering af det enkelte tilbuds økonomi i tilsynsrapporten og i de temavurderinger, der offentliggøres på Tilbudsportalen. Vurderingerne skal, lige som vurderingerne af tilbuddets kvalitet ift. de øvrige kvalitetstemaer, have en konkret karakter, så både tilbud og kommuner kan anvende vurderingerne konkret³.

Det er Social- og Boligstyrelsens vurdering, at hvis både tilbud og kommuner skal kunne anvende vurderingerne konkret, bør kvalitetsvurderingerne i tilsynsrapporterne være udfoldede og afspejle praksis i det konkrete tilbud eller plejefamilie, og ikke blot være en gengivelse af ordlyden i f.eks. indikatorer og kriterier i kvalitetsmodellen. Derudover er det vigtigt, at kommuner på tværs af landet og andre har adgang til ensartede og fyldestgørende oplysninger om tilsynet på Tilbudsportalen. Desuden er udfoldede kvalitetsvurderinger væsentlige, når tilsynet med et tilbud eller en

² Bemærkninger til lovforslag nr. L. 64, s.17.

³ Bemærkninger til lovforslag nr. L. 64, s. 25.

plejefamilie skal overdrages til en anden tilsynskonsulent eller evt. et andet socialtilsyn.

Social- og Boligstyrelsen anbefaler opstilling af eventuelle udviklingspunkter for kvaliteten, da det understøtter socialtilsynenes lovgivningsmæssige forpligtelse til at indgå i dialog med tilbud og plejefamilier og derigennem bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddet eller plejefamilien.

Hvis socialtilsynet vurderer, at et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt skal socialtilsynet bemærke dette i tilsynsrapporten og på Tilbudsportalen, så det er tydeligt for de anbringende og visiterende kommuner i deres valg af tilbud til den enkelte borger, at pris og kvalitet ikke står mål med hinanden i det konkrete tilbud⁴.

Baggrund for anbefalingerne

Social- og Boligstyrelsens auditfunktion kan på baggrund af en kortlægning af Socialtilsynenes tilsynsrapporter konstatere, at socialtilsynenes praksis for tilsynsrapporter er uensartet, hvilket stiller tilbud, plejefamilier og kommuner forskelligt på tværs af landet.

Social- og Boligstyrelsens auditfunktion kan endvidere konstatere, at fire af de fem socialtilsyn (Socialtilsyn Midt, Øst, Nord og Hovedstaden) bruger såkaldte opmærksomhedspunkter. Dette vurderes at være problematisk, da opmærksomhedspunkter kan anses som en form for indirekte agterskrivelser uden klagemulighed. Desuden er der væsentlige forskelle i brugen af opmærksomhedspunkter; herunder om de offentliggøres, hvordan der følges op på opmærksomhedspunkter, og hvilke konsekvenser det har, hvis opmærksomhedspunkter ikke imødekommes.

Social- og Boligstyrelsens Auditfunktion kan derudover konstatere, at kvalitetsvurderingerne i tilsynsrapporterne i Socialtilsyn Syd følger en fælles systematik internt i tilsynet, som bl.a. søger at undgå gentagelser og overløb i vurderingerne, hvilket ikke ses at være tilfældet i samme grad i de andre socialtilsyn. Dog er kvalitetsvurderingerne i Socialtilsyn Syd kun i lille grad udfoldede og dette alene, hvis Socialtilsyn Syd finder, at der er konstateret mangler ved kvaliteten. Kvalitetsvurderinger fra Socialtilsyn Syd giver derfor et begrænset indblik i kvaliteten i det konkrete tilbud eller plejefamilie. Det samme gør sig gældende for den samlede vurdering, som overføres til Tilbudsportalen, hvor Socialtilsyn Syd ikke udfolder og begrundet vurderingen.

Opfølgning

Auditfunktionen vil følge op på denne faglige udtalelse i første kvartal 2025.

Auditfunktionen vil i en stikprøve af tilsynsrapporter vurdere, om anbefalingerne efterleves af alle fem socialtilsyn.

Ikrafttræden

⁴ Lov om socialtilsyn, § 11.a stk. 5.

Anbefalingen træder i kraft 1. januar 2024.